

धनगढी उप-महानगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ०६

संख्या: ०२

मिति: २०७९/०५/०१

भाग-२

धनगढी उप-महानगरपालिका

विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक संचालन कार्यविधि २०७९

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७९।०५।०१

राजपत्रमा प्रकाशन मिति: २०७९।०५।०२

प्रस्तावना:

प्रत्येक नागरिकलाई निः शुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने कार्यमा स्थानीय सरकारको प्रमुख जिम्मेवारी रही आएको छ । हाल सबै वडामा सन्चालनमा रहेका स्वास्थ्य संस्था हरू बाट दिइने स्वास्थ्य सेवा लाई उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम सदुपयोग गरी स्वास्थ्य सेवालाई थप व्यवस्थित, जनअपेक्षित, जनमुखी र प्रभावकारी बनाउन तथा स्वास्थ्य सेवालाई नागरिकको घरदैलोमै अनवरत रुपमा सुचारु गर्ने वान्छनीय भएकोले, नेपालको संबिधान २०७२ को धारा १२६ तथा स्थानीय सरकार सन्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२, स्वास्थ्य नीति २०७१, जनस्वास्थ्य ऐन २०७५ बमोजिम यस उप-महानगरपालिकाले “विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक सन्चालन कार्यविधि २०७९” जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- क) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: यस कार्यविधिको नाम विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक संचालन कार्यविधि, २०७९ रहेको छ ।
- ख) यो कार्यविधि नगरकार्यपालिका बाट स्वीकृत भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिबाट लागु हुने छ ।

२. परिभाषा: विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा-

- क) स्वास्थ्य संस्था : स्वास्थ्य संस्था भन्नाले धनगढी उप महानगरपालिका भित्र संचालनमा रहेका शहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र लाई सम्झनु पर्दछ।
- ख) स्वास्थ्यकर्मी : स्वास्थ्यकर्मी भन्नाले प्रचलित कानुन बमोजिम मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्था बाट अध्ययन गरि सेवा समूह अनुसार नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायिक परिषद, नेपाल नर्सिङ परिषद र नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भई स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी सम्झनुपर्दछ ।
- ग) क्लिनिक : धनगढी उप महानगरपालिका भित्र प्रत्येक वडामा प्रति महिना संचालन हुने निः शुल्क विशेषज्ञ शिविर लाई सम्झनुपर्दछ ।
- घ) विशेषज्ञ : प्रचलित कानुन बमोजिम मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्था बाट सामान्य चिकित्सा विषयमा स्नातकोतर उपाधि हासिल गरि नेपाल मेडिकल काउन्सिलमा दर्ता भईका चिकित्सक लाई सम्झनुपर्दछ ।
- ङ) वडा: वडा भन्नाले धनगढी उप महानगरपालिका भित्रका १९ वटा वडा सम्झनु पर्दछ ।
- च) उप-महानगरपालिका : उप-महानगरपालिका भन्नाले धनगढी उप महानगरपालिका लाई सम्झनु पर्दछ ।
- छ) “प्रमुख” भन्नाले धनगढी उप-महानगरपालिकाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ज) “उप-प्रमुख” भन्नाले धनगढी उप-महानगरपालिकाको नगर उप-प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।
- झ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले धनगढी उप-महानगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ञ) “वडा अध्यक्ष” भन्नाले धनगढी उप-महानगरपालिकाका वडा अध्यक्ष सम्झनु पर्दछ ।

३. उद्देश्य : यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- क) उप-महानगरपालिका भित्रका नगरबासीहरूलाई आधारभूत तथा बिशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको सुनिश्चितता गर्नु ।
- ख) मासिक रुपमा वडास्तरमा संचालन हुने बिशेषज्ञ चिकित्सद्वारा दिइने निः शुल्क स्वास्थ्य सेवा क्लिनिकको व्यवस्थापन गर्न ।
- ग) क्लिनिकका लागि विनियोजित बजेट खर्चलाई पारदर्शी बनाउन ।
- घ) क्लिनिक सन्चालन मार्फत घरदैलोमै नगरवासीको स्वास्थ्य समस्या निः शुल्क रुपमा पहिचान, निदान, उपचार, उचित परामर्श तथा समयमै प्रेषण गर्न ।

४. कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया:

क) विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक संचालनका लागि एक संचालक समिति रहनेछ जसमा निम्न बमोजिमका पदाधिकारीहरू रहनेछन ।

१. नगर प्रमुख	अध्यक्ष
२. नगर उप प्रमुख	उपाध्यक्ष
३. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४. सामाजिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
५. स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

ख) क्लिनिक संचालनका लागि आवश्यक पर्ने बजेटको ब्यबस्थापनका लागि उप-महानगरपालिकाले “विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक ब्यबस्थापन कोष” खडा गरि बजेटको व्यवस्था गर्नेछ ।

ग) उपदफा (ख) बमोजिम स्थापना गरिएको कोषमा सरकारी तथा गैह्रसरकारी संघ संस्था, व्यक्ति, समूहले रकम जम्मा गरि सहयोग गर्न सक्नेछन ।

घ) उपदफा (क) बमोजिमको समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१. विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक संचालनका लागि आवश्यक पर्ने बजेट, जनशक्ति, औषधि तथा उपकरणको ब्यबस्थापन गर्ने ।
२. क्लिनिक संचालन हुने स्थान, मिति कायम गरि वडा तथा समुदायसंग समन्वय कायम गरी क्लिनिकलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन तथा ब्यबस्थापन गर्ने ।
३. क्लिनिक संचालन तथा ब्यबस्थापनमा खर्च रकम विवरणको लेखाजोखा गर्ने ।
४. नियमित रुपमा क्लिनिकको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने ।

५. विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक संचालन हुने स्थान र समय:

क) विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक प्रत्येक महिना उप-महानगरपालिका भित्रका १९ वटै वडामा तोकिएको मिति र निश्चित स्थानमा संचालन गरिनेछ ।

ख) उपदफा (क) अनुसार तोकिएको मितिमा सार्वजनिक बिदा पर्न गएमा पनि क्लिनिक संचालन गरिनेछ ।

ग) विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक बिहान १० बजे देखि ३ बजे सम्म संचालन गरिनेछ ।

घ) विशेषज्ञ क्लिनिक संचालन हुने दिन बिशेषज्ञ चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य कर्मचारीलाई क्लिनिक संचालन स्थान देखि पालिकासम्म ल्याउन/लैजानका लागि यातायातको व्यवस्था उप-महानगरपालिकाले गर्नेछ ।

६. जनशक्ति व्यवस्थापन:

- क) विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिकबाट विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्नको लागि स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ-१ जना, जनरल फिजिसियन-१ जना विशेषज्ञ चिकित्सकलाई उप-महानगरपालिकाले करार सेवामा भर्ना गरि परिचालन गर्नेछ ।
- ख) माथी उल्लिखित जनशक्ति व्यवस्थापनका लागी उप-महानगरपालिकासंग आर्थिक सहयोगको सम्झौता गर्ने संघ संस्थाको सहकार्यको आधारमा जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ग) उपदफा (क) बमोजिमका चिकित्सक बाहेक उप-महानगरपालिकालाई आवश्यक परेको खण्डमा थप बिशेषज्ञसंग पनि सम्झौता गरि क्लिनिकमा परिचालन गर्न सक्नेछ ।
- घ) क्लिनिक संचालनमा रेकर्डिंग, रिपोर्टिंग लगायतका अन्य कार्यका लागि सम्बन्धित वडामा रहेका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई खटाइनेछ साथै सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाबाट मात्रै कर्मचारी अपुग हुने भएमा नजिकैको स्वास्थ्य संस्थाबाट पनि परिचालन गर्न सकिनेछ ।

७. उपचार व्यवस्थापन:

- क) क्लिनिकमा जांच गराउन आए बाफत कुनै शुल्क लिइने छैन ।
- ख) क्लिनिकमा आएका बिरामीलाई चिकित्सकले प्रेस्क्राइब गरेका औषधी नेपाल सरकारले वितरण गरेका निःशुल्क औषधी मध्येका भए स्वास्थ्य संस्थाबाटै निःशुल्क उपलब्ध गराइने छ ।
- ग) क्लिनिकमा आएका बिरामीलाई उपदफा (ख) बाहेकका औषधीका लागि उप-महानगरपालिकाले अनुसूची-१ अनुसारका औषधीहरू आफैले खरिद गरि, निजि क्षेत्रको सहयोग र सहकार्यबाट प्राप्त भएको औषधिलाई निः शुल्क रुपम वितरण गर्न सक्नेछ।
- घ) बिशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिकमा जनरल फिजिसियन र स्त्री तथा प्रसुती रोग सेवा बाहेकका बिशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्नका लागि सरकारी, निजि स्वास्थ्य संस्थाहरूसंग सम्झौता गर्दै थप गर्दै लगिनेछ ।

८. अभिलेख तथा प्रतिवेदन:

- क) क्लिनिकमा सेवा प्रदान गरिएको विवरण सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाले अनुसूची-२ अनुसार सोहि दिन स्वास्थ्य शाखालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ साथै मासिक रुपमा सो तथ्यांकलाई HMIS ९.३ मा पनि प्रतिवेदन गर्नुपर्नेछ।
- ख) उपदफा (क) अनुसार प्राप्त प्रतिवेदनलाई स्वास्थ्य शाखाले धनगढी उपमहानगरपालिकाको सूचना पाटि , वेब साइट र अन्य सामाजिक संजालहरूमा सार्वजनिक गर्नेछ ।

९. क्रियाकलाप संचालनमा बजेट खर्च:

- क) क्लिनिक संचालनका लागि औषधि, उपकरण, रजिस्टर लगायतका आवश्यक सामग्री “सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३” सार्वजनिक खरिद नियमावली, (एघारौँ संसोधन, २०७८) २०६४ अनुसार उप महानगरपालिकाले आवश्यकता आधारमा खरिद गर्न सक्नेछ ।

- ख) बिशेषज्ञ क्लिनिक संचालन तथा ब्यबस्थापनमा खटिने जनशक्तिहरुका लागि क्लिनिक संचालनका दिनमा खाजा बाफत रु. २००/व्यक्ति (अक्षरुपि दुइ सय मात्र प्रति व्यक्ति) का दरले खर्च गर्न सकिनेछ ।
- ग) दफा ५ (ख) बमोजिम सार्वजनिक बिदाको दिनमा क्लिनिक संचालन तथा ब्यबस्थापनमा खटिने कर्मचारीहरुका लागि रु ३०० (अक्षरुपि तिन सय मात्र) प्रति व्यक्ति यातायात खर्च उपलब्ध गराइनेछ ।
- घ) दफा ६(ग) बमोजिम क्लिनिक संचालन हुने दिनमा अर्को संस्थाबाट स्वास्थ्यकर्मी/कर्मचारी खटाईएमा रु ५०० (अक्षरुपि पाँच सय मात्र)/ प्रति व्यक्ति यातायात खर्च उपलब्ध गराइनेछ ।

१०. थप घट वा हेरफेर गर्न सक्ने: यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी र ब्यबस्थित बनाउन नगर पालिकाले कार्यविधिमा थप घट, हेरफेर तथा खारेज गर्न सक्नेछ ।

११. बाधा अड्काउ: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा सो को बाधा अड्काउ फुकाउने धनगढी उप-महानगरपालिकाको नगर कार्यपालिका माअधिकार कार्यपालिकामा निहित रहनेछ।

अनुसूची-१
दफा ७ को उपदफा (ग) संग सम्बन्धित

क्र. सं.	सामग्रीको नाम (Drug Name)	इकाई (Unit)	तौल/ आयतन (Specification)	कैफियत
1	Pantoprazole	Tablet	40mg	
2	Cefixim	Tablet	200mg/ 400mg	
3	Glimepiride	Tablet	1mg/ 2mg	
4	Metformin	Tablet	500mg/800mg/1000mg	
5	Calcium Carbonate	Tablet	500mg	
6	Amlodipine + Losartan	Tablets	Amlodipine 5mg Losartan 50mg	
7	Aceclofenac	Tablet	100mg	
8	Mefenamic Acid	Tablet	500mg	
9	Norethisterone	Tablet	5mg	
10	Methyl cobalamin	Tablet	1500mcg	
11	Nitrofurantoin Tablets.	Tablet	100 mg	
12	Clotrimazole	Vaginal Tablet	100 mg	
13	Doxophylline	Tablet	400mg	
14	Tamsulosin	Tablet	0.4mg	
15	Chlorpheniramine Maleate + Paracetamol + Phenylephrine	Tablets	Chlorpheniramine Maleate 4mg Paracetamol 500mg Phenylephrine 10mg	
16	Potassium Citrate & Citric acid	Syrup/ Oral suspension	Potassium Citrate Monohydrate 1100 mg, Citric Acid Monohydrate (334mg)	
17	Dextromethorphan+ Chlorpheniramine Maleate	Oral Solution/ suspension	Dextromethorphan HBr BP 7.5 mg Chlorpheniramine Maleate BP 1mg	
18	Fexofenadine Hydrochloride	Oral Solution.	Fexofenadine Hydrochloride 30mg	
19	Dextromethorphan+ Chlorpheniramine Maleate	Oral Solution.	Dextromethorphan HBr BP 10mg Chlorpheniramine Maleate BP 2mg	

अनुसूची-२

धनगढी उप-महानगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय

स्वास्थ्य शाखा

धनगढी, कैलाली

विशेषज्ञ वडा स्वास्थ्य क्लिनिक

मासिक प्रगति प्रतिवेदन

क्लिनिक संचालन स्थान:

महिना:

सि.नं	विवरण	नया सेवाग्राहिको संख्या			जम्मा (नयाँ/पुराना) सेवाग्राहीको संख्या			रेफर गरिएका जम्मा सेवाग्राही		
		महिला	पुरुष	कुल	महिला	पुरुष	कुल	महिला	पुरुष	कुल
१	जनरल फिजिसियन बाट सेवा लिने सेवाग्राहीको संख्या									
२	स्त्री तथा प्रसूती रोग विशेषज्ञ बाट सेवा लिने सेवाग्राहीको संख्या									
कुल जम्मा										
३	प्रयोगशाला सेवा लिने सेवाग्राहीको संख्या									
४	अल्ट्रासाउन्ड सेवा लिने सेवाग्राहीको संख्या									
५	ECG सेवा लिने सेवाग्राहीको संख्या									
६	सेवा लिने गर्भवती महिलाको संख्या									
७	७० वर्ष माथिका सेवा ग्राहिको संख्या									

तयार गर्ने

स्वास्थ्य संस्थाको नाम

प्रमाणित गर्ने

आज्ञाले

रामलाल श्रेष्ठ

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

धनगढी उप-महानगरपालिका